

Književstvo.

— **„Občno vzgojeslovje“**. Izdalo in založilo „Pedagogičsko društvo“ na Krškem (Gabršček). Cena knjigi je 80 kr. (po pošti 5 kr. več). Naročnina naj se pošilja odboru „Pedagogičskega društva“ na Krško. O tej zanimivi, novi, prekoristni knjigi bomo pozneje več govorili; zdaj le toliko: učitelji, učiteljice in vsi prijatelji domačega učiteljstva in šolstva in vsi razumni domoljubi, podpirajte krepko to lepo podjetje!

— **„Logika“**. Prijateljem modroslovja napisal dr. Josip Križan, kr. gimn. profesor v Varaždinu². 1887. V založbi „Popotnika“. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru, 92 str. — Gospod pisatelj posvetil je knjigo velezaslužnemu rodoljubu gosp. dr. Ferdinandu Dominkušu, vitezcu Franc Jožefovega roda, odvetniku, deželnemu poslancu i. t. d. z besedami: „Ko me je vse zapustilo, tudi stariši, tedaj je blago Vaše srce tolažilo moje srce, in mi omogočilo, da sem dosegel zvanje svoje želje. Sprejmite blagorodni gospod, to delce: plod mojega učenja, pri katerem me je prijateljska Vaša desnica podpirala v znak neprenehljive hvaležnosti“. Gospod pisatelj pripoveduje v predgovoru: „V početku svojega učiteljevanja bil sem prisiljen, sestaviti si logiko za sedmošolce. Storil sem to na podlagi razlaganj svojega nepozabljivega profesorja filozofije, dr. Nahlowskega, na vseučilišču v Gradcu. Tako sestavljena scripta dopolnjeval sem leto za letom, dokler niso dobila oblike te knjige. Držal sem se pri tem poglavitno dr. G. Lindner-jeve „formalne logike“, razum tega pa se oziral tudi na logiko Drobisch-a, Drbal-a, dr. Zimmermann-a, dr. Kaulich-a in dr. Jos. Beck-a in sicer tako, da sem v zakonih mišljenja posnemal dr. Kaulich-a v drugih oddelkih pa poglavitno dr. Lindner-ja, sploh pa sem se oziral tudi na ostale imenovane pisatelje.

Ko sem bil na tak način že deloma „scripta“ za sedmošolce sestavil, sprožil je spoštovani moj prijatelj, prof. Janko Pajk v svojej „Zori“ misel, da bi bilo tudi Slovencem obdelovati polje filozofije. Takoj sem se té misli poprijel in jel svoja „scripta“ predelovati in v slovenskem jeziku sestavljati v obliki knjig; in tako je nastalo to delce. Rabil sem pri svojem delu Pacel-ovo in Stadler-jevo logiko, premagovati pa mi je bilo mnogo težkoč, zlasti z ozirom na terminologijo, katero sem sestavil brez vsakega pripomočka. Delo je zato le po malem napredovalo in ko bi me ne bodrila stanovitnost, ne bi mogel premagati velikih težav. [Ko je bila (l. 1878.) Cigale-tova „Terminologija“ izdana, bila je namreč moja logika že dovršena.]

Več let ležal je rokopis pri odboru „Maticе Slovenske“, a ker logika ni knjiga, ki bi zadovoljila njene ude, zato se odbor ni mogel odločiti, da jo izda. Da pa silni moj trud ni zastonj, izročil sem rokopis uredništvu „Popotnika“, da delo v svojem listu obelodani in priredi potem poseben ponatis.

Ker je to prvi poskus logike v slovenskem jeziku, sestavljen brez vsakega jezikovnega pripomočka, upam da se pomanjkljivosti, ki se tu pa tam gotovo še nahajajo, ne bodo preostro sodile. Naj nam marveč strokovnjaki blagovoljno pripomagajo, da je pri novi izdaji povsem iztrebimo in popravimo. Brez začetka ni napredka!“ Ta zanimiva knjiga je prva v tej stroki, in ker je tedaj gospod pisatelj moral tu ledino orati, imel je izvestno težko delo posebno gledé terminologije, katero je pa večinoma prav dobro pogodil. Živo priporočamo tedaj to novo knjigo ne le učiteljskim knjižnicam, temuč vsemu posameznemu učiteljstvu in sploh razumnikom slovenskim.

— **„Novomeško okrajno glavarstvo (šolski zemljevid)“**. Risal M. Sternen.² Vsi trije sodnijski okraji (Novomeški, Žužemperški in Trebenjski) z vsemi občinami so prav natančno in pregledno sestavljeni in narisani in sicer v prav primerni meri. Prav razvidno so zaznamovane hiše, cerkve, kapelice, znamenja, pokopališča, gradovi, gore (visokost v metrih), ceste, mlini, pošte, podrtine, meje, reke, otoki, potoki, brzjavi, mostovi, brodi, kopališča i. t. d. Zeló važen in potreben je tak zemljevid ne le vsaki šoli v okraji, temuč tudi vsakemu koliko toliko izobraženemu domačinu. Tako važno podjetje naj bi se povsod po vseh okrajih posnemalo.

— **„Stritarjevi zbrani spisi“**. Knjigarna Kleinmayr & Bamberg razpošilja vabilo na naročbo Stritarjevih zbranih spisov. Na to vabilo opezarjamo tudi slovensko učiteljstvo in šolstvo.

D o p i s i.

Iz Maribora. Poziv. (Slovenskemu učiteljstvu.) Da-si tudi se pri prvem izdavanju »Popotnik-ovega koledarja za slovenske učitelje« ne moremo ponašati z gnutnim uspe-